

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep

0032 OSLO

Adm.enhet: Fartøy- og deltakerseksjonen
Saksbehandler: Kristin Skurtveit
Telefon: 91308763
Vår referanse: 17/6078
Deres referanse:
Dato: 09.06.2017

Hørings svar - forslag om midlertidig driftsordning for havfiskeflåten.

Vi viser til departementets brev av 25. april 2017 hvor det foreslås å etablere en midlertidig driftsordning for havfiskeflåten som et alternativ til strukturkvoteordningen. Høringsfristen er satt til 9. juni 2017.

Forslaget om en midlertidig driftsordning går ut på at man skal kunne strukturere uten å måtte kondemnere et fartøy og uten å måtte oppgi permanent alle tillatelser som er tildelt for fartøyet. Det settes som vilkår at fartøyet tas ut av fiske. For øvrig foreslås det at alle regler om kvotetak, avkorting, regionbindinger og lignende i strukturkvoteordningen, også skal gjelde for driftsordningen. Det foreslås at det settes en sluttdato for ordningen til 31. desember 2020. Etter utløpet av ordningen skal alle tillatelser tilbakeføres fartøyet som ble trukket ut av fiske.

Som begrunnelse for forslaget blir det vist til at *«det er viktig å legge til rette for jevn strukturering med forutsigbare rammevilkår, og i påvente av permanente endringer i kvotesystemet ønsker departementet at næringen skal få anledning til å tilpasse seg hensiktsmessig også i denne perioden.»*

Fiskeridirektoratets vurdering

Det har siden 1980-tallet vært innført ulike strukturtiltak for havfiskeflåten. Strukturordningene ble etablert som et virkemiddel for å redusere antall fartøy i flåtegrupper hvor fangstkapasiteten overskrider tilgjengelig kvotegrunnlag i overskuelig fremtid. Formålet med strukturkvoteordningene har vært å nærme seg en balanse mellom ressursgrunnlag og fangstkapasitet i vedkommende gruppe. Strukturkvoteordningen har vist seg som et godt virkemiddel for å nå målet om lønnsomme og helårlege arbeidsplasser

og ordningen har også vært en viktig forutsetning for at fiskeflåten har greid å tilpasse seg den kraftige kostnadsveksten og den økte konkurransen om maritim arbeidskraft de siste tiårene.

Av høringsnotatet fremgår at det de siste årene er tatt ut få fartøy i strukturkvoteordningen. Det vises til at dette delvis kan skyldes at lønnsomheten er god og at kapasiteten er godt tilpasset ressursgrunnlaget, men også til at struktureringen kan ha stagnert fordi næringen avventer behandlingen av Eidesen-utvalgets forslag til nye rammebetingelser i fiskeflåten.

Fiskerimyndighetene har iverksatt en rekke ordninger for å øke fleksibiliteten for næringen når det har oppstått behov for det, f.eks. slumpfiskeordningen, kvotebytte, kvotefleksibilitet over årsskiftet, adgang til å nytte leiefartøy ved vesentlig driftsavbrudd ved forlis og havari og ved kontrahering av nybygg. Det er videre åpnet opp for permanente ordninger som tildeling av spesiell tillatelse eller deltageradgang til fartøy til erstatning for tilsvarende tillatelse/deltageradgang som oppgis fra annet fartøy. Det er også adgang til å tildele strukturkvote eller deler av strukturkvote til fartøy mot at tilsvarende oppgis fra annet fartøy. Etter vår vurdering dekker eksisterende ordninger næringens behov for fleksibilitet i påvente av behandlingen av Eidesen-utvalgets forslag til nytt kvotesystem.

Den foreslåtte driftsordningen er i realiteten en adgang til kvoteutleie. Det er i dag ikke adgang til utleie av kvote, bare adgang til å leie fartøy for å fiske egen kvote. Eidesenutvalget har imidlertid foreslått adgang til kvoteutleie som et element i et nytt kvotesystem. Utvalget har også foreslått å oppheve kondemneringskravet i strukturkvoteordningen for havfiskeflåten. Å gå inn for en adgang til kvoteutleie og oppheving av kondemneringskravet vil medføre at det plukkes ut og gjennomføres enkeltelementer fra utvalgets forslag til nytt kvotesystem. I likhet med utvalget mener også vi at forslagene til nytt kvotesystem bør vurderes og bedømmes som et samlet hele og at man ikke plukker ut enkeltelementer slik departementet gjør i denne saken. Under forutsetning av at ordningen blir tidsavgrenset til 31.12.2020 vil vi likevel ikke gå imot etablering av en midlertidig driftsordning.

Det fremgår av høringsnotatet at driftsordningen vil ha mange likhetstrekk med strukturkvoteordningen men at kondemneringskravet og krav til bortfall av tillatelser ved inngåelse av ordningen «oppheves». Det fremgår videre at det ikke skal være krav om eierfelleskap, og at regler om kvotetak, avkortning og regionbindinger skal gjelde på lik linje med strukturkvoteordningen. Det vises også til at gruppeinndeling og hvilke fiskeslag som omfattes skal følge strukturkvoteordningen. Det er likevel en del problemstillinger som vi mener bør avklares nærmere.

Når det gjelder fartøyet som skal tas ut av fiske bør følgende vurderes:

- Det fremgår at et av vilkårene for ordningen er at fartøyet som skal «avgi» driftskvote skal tas ut av fiske. Fiskeridirektoratet legger til grunn at dette betyr at

fartøyet skal tas ut av alt fiske under norsk flagg. Det bør heller ikke være adgang til å nytte fartøyet under utenlandsk flagg. Fartøyet bør slettes i Merkeregisteret i den aktuelle perioden for driftsordningen og det bør tinglyses på vedkommende fartøy i Skipsregisteret at fartøyet ikke skal nyttes til ervervsmessig fiske i den aktuelle perioden.

- Det bør tas stilling til om det skal være adgang til å selge fartøyet mot at tilsvarende heftelser påhviler annet fartøy til erstatning for det fartøyet som tas ut av fiske. Fiskeridirektoratet mener det ikke bør gis adgang til dette.
- Det bør vurderes om det skal være adgang til å selge fartøyet som tas ut av fiske og erstatte dette med en utskiftningstillatelse. Utskiftningstillatelser gis for maksimalt 2 år. Siden driftsordningen skal gå over flere år må det vurderes om utskiftningstillatelsen i så fall skal gis varighet så lenge driftsordningen varer. Dersom man går inn for at fartøyet som tas ut av fiske kan erstattes med en utskiftningstillatelse, må rederiet ha fått godkjent et erstatningsfartøy innen driftsordningen opphører og tillatelsene skal tilbakeføres avgivende rederi.
- Det bør vurderes om rederi som ikke har fartøy men bare en utskiftningstillatelse skal få benytte driftsordningen. I så fall må det vurderes om den opprinnelige utskiftningstillatelsen skal forlenges til driftsordningen opphører. For øvrig vises til punktet ovenfor om erstatningsfartøy.
- Driftsordningen er midlertidig og det er meningen at rederiet som «avgave» driftskvote skal få tillatelsene «tilbakeført» når ordningen opphører. Det bør vurderes om det skal gis tillatelse til eierendring i selskapet som eier fartøyet som tas ut av fiske i perioden driftsordningen er virksom. Fiskeridirektoratet vil foreslå at eventuelle eierendringer behandles på samme måte som ved eierendringer i de tilfelle det er gitt forhåndstilsagn om utskiftningstillatelse, jf. departementets instruks av 20. august 2002.
- Et annet spørsmål er hvordan tilleggstillatelser skal håndteres. Skal disse håndteres slik at noen typer tillatelser tillates overført til annet fartøy mens andre ligger «passiv» til tillatelsene skal tilbakeføres ved opphør av driftsordningen, jf. prinsippene i strukturkvoteordningen?
- Til hovedtillatelsen er det knyttet et driftskrav. Vi antar at tillatelsen ikke skal kunne trekkes tilbake på grunn av manglende drift hos avgivende rederi i de årene driftsordningen varer.
- En av forutsetningene for driftsordningen er at det ikke skal stilles krav om eierfellesskap og at tillatelsene skal tilbake til avgivende rederi/fartøy når ordningen opphører. Dette medfører at driftsordningen i realiteten blir en ordning for flerårig utleie av kvote. Det bør derfor tas stilling til hvordan en konkurssituasjon hos eier av det fartøyet som tas ut av fiske skal håndteres. Ved konkurs bortfaller tillatelsene på eiers hånd. Det er ikke krav om eierfellesskap slik at driftskvote kan være midlertidig tildelt annet rederi for sitt fartøy. Skal konkursboet for «avgivende rederi» kunne kreve tillatelsene tilbakeført? Gjeldende regler om konkurs i ervervstillatelsesforskriften kapittel 3 baserer seg på at fartøyet

er i drift. I dette tilfelle er fartøyet trukket ut av fiske og kvotene er utleid til annet fartøy. Etter vår vurdering bortfaller driftskvoten på leiers hånd ved konkurs hos utleier (avgivende rederi) slik at tillatelsene vil måtte tilbakeføres og inngå i konkursboet. Ervervstillatelsesforskriften bør tilpasses en slik situasjon.

Når det gjelder fartøyet som skal tilføres driftskvote bør følgende vurderes:

- Skal det settes begrensning om at driftskvote bare kan tildeles ett fartøy eller skal man kunne tildele driftskvote til flere fartøy? Etter vår vurdering blir det lite håndterlig hvis man skal kunne leie ut små andeler til en rekke fartøy og rederi. Det bør derfor settes begrensninger på hvor «oppdelt» driftskvoten kan være.
- Skal det være adgang til å skifte ut fartøy tildelt driftskvote? Dette bør det gis anledning til.
- Skal driftskvoten følge med ved videresalg av fartøyet for fortsatt drift? Den bør kunne følge med forutsatt at samme heftelser påhviler driftskvoten i forhold til ny eier av fartøyet.
- Skal det være adgang til å tildele driftskvote eller deler av driftskvote til ny eier ved samtidig oppgivelse, slik det er adgang til for strukturkvoter? Siden dette i realiteten er en utleieordning bør dette ikke være tillatt.
- Skal det være adgang til å endre eiersammensetningen i selskapet som eier fartøy tilført driftskvote? Dette bør det gis anledning til.
- Hvordan skal en konkurssituasjon hos eier av det fartøyet som er tildelt driftskvote håndteres? Ved konkurs bortfaller tillatelsene på eiers hånd. Skal driftskvotene tilbakeføres «avgivende» eier eller går de inn som en del av konkursboet til mottakende selskap? Etter vår vurdering skal driftskvotene tilbakeføres til «avgivende» eier.

For øvrig må driftsordningens forhold til andre ordninger som for eksempel slumpfiskordningen og adgang til å nytte leiefartøy avklares.

Høringsnotatet var ikke vedlagt et forslag til forskrift. Vi ber om at departementet sender et utkast til forskrift for gjennomsyn før ordningen eventuelt vedtas.

Når det gjelder administrative kostnader av forslaget så vil behandling av ordningen kunne

tas innenfor eksisterende saksbehandlerressurser. Ordningen vil kunne kreve noe tilpasning av Fiskeridirektoratets registre.

Med hilsen

Truls Konow
seksjonssjef

Kristin Skurtveit
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO

Kopi til:

Kontrollseksjonen

Liv Holmefjord

Region Midt

Region Nord

Region Nordland

Region Sør

Region Vest

Reguleringsseksjonen

Statistikkavdelingen

Utviklingsseksjonen